

پایه :	۶	موضوع :	علوم قرآن
تاریخ :	۹۳/۳/۲۵	ساعت :	۸

نام کتاب: آشنایی با علوم قرآن

لطفاً به همه سؤالات تستی و ۸ سؤال تشریحی پاسخ دهید، در صورت پاسخ به همه به سؤال آخر نمره داده نمی‌شود (تستی ۱ و تشریحی ۲ نمره)

تستی

۱. کدام گزینه، معنای «وحی» در لغت نمی‌باشد؟
د. اشارت، کتابت ب. اعلام در خفاء ج. شتاب و عجله د. پیام غیر پنهان
۲. کدام یک از افراد زیر نظریه «یکسان سازی» مصاحف را مطرح کرد؟
ا. حذیفه ب. ابن مسعود ج. ابوموسی اشعری د. مقداد بن اسود
۳. «آیات صَفْح» روشن‌ترین شاهد برای نسخ است.
ب. محتوا ب. مشروط ج. آیه و محتوا د. آیه فقط
۴. کدام گزینه، در مورد سوگندهای قرآن نادرست است؟
ج. آمیخته‌ای از تشبیه و تاکید هستند ب. اهمیت «مُقَسَم علیه» را می‌فهماند
ج. حرف قسم در مهمترین قسم‌های قرآن، حرف «باء» است د. اهمیت «مُقَسَم به» را می‌فهماند

تشریحی

۱. وجه عدم منافات بین «نزول قرآن در رمضان» و قول به «بعثت پیامبر ﷺ» و نزول پنج آیه سوره علق در ماه رجب چیست؟ ۲۲-۲۳
آغاز نزول قرآن به عنوان کتاب آسمانی سه سال پس از بعثت بوده و پنج آیه اول سوره علق که در ماه رجب نازل شد، عنوان قرآن نداشته، بلکه پس از آنکه سوره به طور کامل نازل شد، عنوان قرآن پیدا کرد.
۲. «سبب نزول» و «شان نزول» را تعریف کنید. کدام اعم است؟ ۲۸-۲۹
هرگاه به مناسبتی خواه در گذشته، حال یا آینده یا درباره فرض احکام آیه نازل شود، شان نزول است. و اما سبب نزول: حادثه یا پیشامدی (در زمان حاضر) است که متعاقب آن آیه نازل شده است. شان نزول اعم است.
۳. ا. «معیار مکان» و «معیار خطاب» را درباره تشخیص سوره‌های مکی و مدنی توضیح دهید ب. ذکر کنید تاثیر هجرت، بر معیار مکان چیست؟ ۴۲-۴۳
هرچه در شهر مکه و پیرامون آن نازل شده مکی و هر چه در مدینه و پیرامون آن نازل شده مدنی است و نازل در غیر این دو نه مکی است و نه مدنی است - هر سوره که در آن خطاب مشرکان باشد مکی و سوره‌ای که در آن خطاب به مومنان باشد مدنی است. ب. در معیار مکانی، مکان ملاک است خواه پیش از هجرت باشد یا پس از هجرت (و هجرت به خودی خود نقشی در مکی و مدنی ندارد).
۴. از ویژگی‌های قصص قرآنی دو ویژگی «گزینش در قصه» و «واقع‌گرایی» را توضیح دهید. ۱۲۸
گزینش در قصه: در نقل داستان‌ها به همان اندازه که حامل پیام است اکتفا می‌کند و هیچ داستانی را به طور کامل نقل نمی‌کند بلکه قسمت‌هایی را که با هدف اصلی مرتبط است بیان می‌کند.
واقع‌گرایی: قصه‌های قرآن حق هستند یعنی تماماً عین حقیقت است که واقع شده و هرگز تخیل در آن راه ندارد.

۵. در هر یک از موارد زیر، عامل اختلاف قرائت چیست؟ ۸۷-۸۶

الف. «صالحوا المؤمنین» و «صالح المؤمنین»: ابتدایی بودن خط عربی.

ب: «قال اعلم ان الله» و «قال اعلم ان الله»: خالی بودن از علایم و حرکات.

ج: «ایلافهم» و «إلافهم»: ابتدایی بودن خط عربی.

د: «ما یخضعون» و «ما یخادعون»: نبودن الف در کلمات.

۶. منظور از جمله «قرآن و قرائات، دو حقیقتند» را بیان کرده، بگویند حدیث «اقرأ كما یقرأ الناس» ناظر به چیست؟ ۹۸

أ. قرآن وحی الهی است که بر پیامبر صلی الله علیه و آله فرود آمده و قرائات اختلاف قراء بر سر شناخت آن وحی است که بیشتر مبتنی بر اجتهادات شخصی آنان است - ناظر به همان حقیقتی است که در دست مردم جریان دارد و آن را از پیامبر صلی الله علیه و آله به ارث برده‌اند.

۷. أ. تشابه در آیه شریفه «... وَمَا رَمَيْتَ إِذْ رَمَيْتَ وَلَكِنَّ اللَّهَ رَمَى...» اصلی است یا عرضی و منشاء آن چیست؟ ب. معنای حقیقی آیه را نیز بیان کنید. ۱۲۰-۱۱۹

أ. اصلی و منشا آن بلند بودن معانی و کوتاهی الفاظ است (که موجب شد عرب آن روز از این آیه مفهوم جبر را درک کند) ب. معنی حقیقی: این آیه به قدرت ناچیز انسان در مقابل دیگر عوامل موثر در تحقق افعال اختیاری انسان اشاره دارد.

۸. أ. اقسام دو گانه اعجاز را ذکر کنید ب. اعجاز انبیاء از کدام نوع است؟ ۱۵۶

أ. ۱. توانایی کسی قهرا از وی سلب شود و او به عجز درآید. ۲. کاری انجام گیرد که دیگران از انجام آن عاجز باشند بدون اینکه درباره آنان هیچ گونه اقدام منفی به عمل آمده باشد ب. از نوع دوم.

۹. أ. حدیث «نزل القرآن علی سبعة احرف» ناظر به کدام معنای اصطلاحی تحریف است؟ ب. سه معنای اصطلاحی دیگر تحریف را نیز فقط نام ببرید. ۱۸۳-۱۸۲

أ. قرائت بر خلاف لهجه قریش. ب. ۱: تحریف در دلالت کلام. ۲. قرار دادن آیه یا سوره برخلاف ترتیب نزول. ۳. قرائت بر خلاف قرائت مشهور. ۴. تبدیل کلمات. ۵. افزودن بر قرآن. ۶. کاستن از قرآن.